

*Tulkojis zvērināts advokāts Artūrs Krauklis. Zvērinātu advokātu birojs "bnt Klauberg Krauklis".
2014.gada februāris.*

Likums (SFS 1999:116) par šķīrējtiesas procesu

Šķīrējtiesas līgums

1. pants

Strīdus jautājumos, kuros puses ir tiesīgas noslēgt izlīgumu, ar līgumu var nodot izlemšanai vienam vai vairākiem šķīrējtiesnešiem. Šāds līgums var attiekties uz nākotnes strīdiem par tiesiskajām attiecībām, kuras ir ietvertas līgumā. Strīds var attiekties arī uz zināma apstākļa pastāvēšanu.

Puses ir tiesīgas pilnvarot šķīrējtiesnešus ne tikai interpretēt, bet arī papildināt līgumus.

Šķīrējtiesneši ir tiesīgi izskatīt konkurences tiesību civiltiesiskās sekas starp pusēm.

2. pants

Šķīrējtiesneši ir tiesīgi pārbaudīt strīda pakļautību šķīrējtiesai. Tas nav šķērslis tiesai pēc puses pieteikuma izskatīt šo jautājumu. Gaidot tiesas lēmumu, šķīrējtiesneši ir tiesīgi turpināt šķīrējtiesas procesu.

Pat gadījumā, ja procesa laikā šķīrējtiesneši ar lēmumu ir atzinuši strīda pakļautību šķīrējtiesai, šis lēmums nav saistošs. Apstrīdot šķīrējtiesas spriedumu, kas ietver lēmumu par strīda pakļautību šķīrējtiesai, tiek piemēroti 34. un 36.pantā ietvertie noteikumi.

3. pants

Kad, pārbaudot strīda pakļautību šķīrējtiesai, ir jāizlemj jautājums par šķīrējtiesas līguma spēkā esamību, kas ir daļa no cita līguma, šķīrējtiesas līgums ir uzskatāms par atsevišķu līgumu.

4. pants

Gadījumā, ja puse ir izteikusi atbilstošus iebildumus, tiesa nevar izskatīt jautājumu, kas, saskaņā ar šķīrējtiesas līgumu, jāizskata šķīrējtiesnešiem.

Iebildumi, ka starp pusēm ir noslēgts šķīrējtiesas līgums, jāizsaka pirmajā reizē, kad puse iesaistās procesā tiesā. Iebildumi, kurus izsaka vēlāk, tiek atstāti bez ievērības, ja vien pusei nebija attaisnojoši apstākļi un iebildumi tiek izteikti tūlīt, kad šādi apstākļi ir beigušies. Iebildumi, ka starp pusēm ir noslēgts šķīrējtiesas līgums, jāņem vērā arī tad, ja puse, kas ceļ iebildumus, ir mēģinājusi ar šķīrējtiesas līgumu aptvert jautājumu pārbaudīt tiesu izpildītāju iestādē lietā par saistību izpildi brīdinājuma kārtībā (*betalningsföreläggande*) vai par piespiedu līdzekļu piemērošanu (*handräckning*).

Neraugoties uz šķīrējtiesas līgumu, pirms vai pēc šķīrējtiesas procesa uzsākšanas tiesa var pieņemt tādus lēmumus par nodrošinājumu, kādus tā ir tiesīga pieņemt saskaņā ar likumu.

5. pants

Puse zaudē tiesības atsaukties uz šķīrējtiesas līgumu kā šķērsli tiesas procesam, ja puse:

1. ir apstrīdējusi otras puses pieteikumu par šķīrējtiesas procesa ierosināšanu,
2. savlaicīgi neieceļ šķīrējtiesnesi,
3. savlaicīgi neiemaksā pieprasīto nodrošinājumu šķīrējtiesnešu atlīdzībai.

6. pants

Ja strīds izceļas starp komersantu un patērētāju precei, pakalpojumam vai citam labumam, kas galvenokārt tiek izmantots privātām vajadzībām, šķīrējtiesas līgums nav spēkā, ja tas ir noslēgts pirms strīda izcelšanās. Taču šāds līgums ir spēkā īres vai nomas attiecībās, ja īres vai nomas komisija (*hyres- eller arrendenämnd*) ir izvēlēta kā šķīrējtiesa un Zemes kodeksa 8. daļas 28.pantā vai 12. daļas 66. pantā nav noteikts savādāk.

Šā panta pirmā daļa netiek piemērota, ja strīds ir izcēlies starp apdrošinātāju un apdrošinājumaņēmēju par apdrošināšanu, kas balstās uz kolektīvo līgumu (*kollektivavtal*) vai grupas līgumu (*gruppavtal*) un lietas vešanu veic grupas pārstāvis. Pirmā daļa nav spēkā arī gadījumā, ja kas cits izriet no Zviedrijas starptautiskajām saistībām.

Šķīrējtiesneši

7. pants

Ikviens, kam ir rīcībspēja un tiesības brīvi rīkoties ar savu mantu, var būt šķīrējtiesnesis.

8. pants

Šķīrējtiesnesim jābūt neatkarīgam no pusēm.

Pēc puses lūguma šķīrējtiesnesi atceļ, ja pastāv kāds apstāklis, kas var radīt šaubas par viņa neatkarību. Uzskatāms, ka šāds apstāklis pastāv vienmēr,

1. ja šķīrējtiesnesis pats vai viņam tuvu stāvoša persona ir puse vai kā citādi var sagaidīt būtisku labumu vai zaudējumus no strīdus iznākuma,
2. ja šķīrējtiesnesis vai viņam tuvu stāvoša persona ir pārvaldes padomes (*styrelse*) loceklis komercsabiedrībā vai citā apvienībā, kas ir puse vai kā citādi ir puses vai citas personas pārstāvis, kura var sagaidīt būtisku labumu vai zaudējumus no strīdus iznākuma,
3. ja šķīrējtiesnesis kā eksperts vai kā citādi ir paudis nostāju strīdā vai ir palīdzējis pusei sagatavot vai vest lietu, vai
4. ja šķīrējtiesnesis ir pieņēmis vai pieprasījis atlīdzību pretēji 39.panta otrai daļai.

9. pants

Personai, kurai lūdz uzņemties šķīrējtiesneša pienākumus, nekavējoties jāpaziņo par visiem apstākļiem, kas, saskaņā ar 7. vai 8.pantu, var liegt tai būt par šķīrējtiesnesi. Šķīrējtiesnesim par

šādiem apstākļiem jāinformē puses un pārējie šķīrējtiesneši tiklīdz tiek iecelti visi šķīrējtiesneši un vēlāk šķīrējtiesas procesa laikā, tiklīdz šķīrējtiesnesis ir uzzinājis par jebkuru jaunu apstākli.

10. pants

Lūgums par šķīrējtiesneša atcelšanu, pamatojoties uz apstākli, kas noteikts 8.pantā, jāpiesaka piecpadsmit dienu laikā no brīža, kad puse ir uzzinājusi gan par šķīrējtiesneša iecelšanu, gan par apstākli. Lūgumu izskata šķīrējtiesneši, ja puses nav noteikušas, ka tas jāizskata citai personai.

Ja lūgums tiek apmierināts, to nevar apstrīdēt.

Puse, kas nav apmierināta ar lēmumu, saskaņā ar kuru lūgums ir noraidīts vai atstāts bez izskatīšanas kā par vēlū pieteikts, ir tiesīga rajona tiesā iesniegt pieteikumu par šķīrējtiesneša atcelšanu. Pieteikums rajona tiesā jāiesniedz trīsdesmit dienu laikā no dienas, kad puse ir uzzinājusi par lēmumu. Kamēr jautājums nav izlemts rajona tiesā, šķīrējtiesneši var turpināt šķīrējtiesas procesu.

11. pants

Puses var noteikt, ka lūgumu, kas minēts 10.panta pirmajā daļā, galīgi izlemj šķīrējtiesas institūcija.

12. pants

Puses var noteikt šķīrējtiesnešu skaitu un to iecelšanas kārtību.

Ja puses nav vienojušās savādāk, tiek piemēroti 13.-16.panti.

Rajona tiesai jāieceļ šķīrējtiesneši arī gadījumos, kas nav minēti 14.-17.pantos, ja puses tā ir vienojušās un kāda no pusēm ir iesniegusi atbilstošu pieteikumu.

13. pants

Šķīrējtiesa sastāv no trīs šķīrējtiesnešiem. Katra puse ieceļ vienu šķīrējtiesnesi, kuri kopā ieceļ trešo šķīrējtiesnesi.

14. pants

Ja katrai pusei jāieceļ šķīrējtiesnesis un ja viena puse pieteikumā par šķīrējtiesas procesa ierosināšanu saskaņā ar 19.pantu ir informējusi pretējo pusi par savu izvēlēto šķīrējtiesnesi, pretējai pusei ir pienākums trīsdesmit dienu laikā no informācijas saņemšanas rakstiski informēt pirmo pusi par savu izvēlēto šķīrējtiesnesi.

Puse, kas šādi ir informējusi pretējo pusi par savu izvēlēto šķīrējtiesnesi, nevar bez otras puses piekrišanas atsaukt savu izvēli.

Ja pretējā puse noteiktajā laikā neieceļ šķīrējtiesnesi, pēc pirmās puses pieteikuma šķīrējtiesnesi ieceļ rajona tiesa.

15. pants

Ja šķīrējtiesnesis jāieceļ pārējiem šķīrējtiesnešiem, un viņi to neizdara trīsdesmit dienu laikā no brīža, kad iecelts pēdējais šķīrējtiesnesis, šķīrējtiesnesi ieceļ rajona tiesa pēc puses pieteikuma.

Ja šķīrējtiesnesis jāieceļ trešajai personai, nevis pusei vai šķīrējtiesnešiem, bet tas netiek veikts, trīsdesmit dienu laikā no brīža, kad puse, kas vēlas, lai šķīrējtiesnesis tiktu iecelts, personai, kam jāieceļ šķīrējtiesnesis, ir izteikusi atbilstošu lūgumu, šķīrējtiesnesi pēc puses pieteikuma ieceļ rajona tiesa. Tāda pati kārtība tiek piemērota, ja šķīrējtiesnesis jāieceļ pusēm kopīgi, bet tās nav vienojušās trīsdesmit dienu laikā no brīža, kad puse no pretējās puses ir saņēmusi paziņojumu, kurā šis jautājums ir minēts.

16. pants

Ja šķīrējtiesnesis atkāpjas vai tiek atcelts, rajona tiesai pēc puses pieteikuma ir jāieceļ jauns šķīrējtiesnesis. Taču, ja šķīrējtiesnesis nevar izpildīt pienākumus apstākļu dēļ, kuri radušies pēc

viņa iecelšanas, šķīrējtiesnesi jāieceļ pusei, kas bija tiesīga iecelt aizstājamo šķīrējtiesnesi. Attiecībā uz šo iecelšanu tiek piemēroti 14. un 15. panti. Šķīrējtiesnesi trīsdesmit dienu laikā ir jāieceļ arī pusei, kas ir iesniegusi pieteikumu par šķīrējtiesas procesa uzsākšanu. Termins katrai pusei sākas no brīža, kad attiecīgā puse ir uzzinājusi par savu pienākumu iecelt šķīrējtiesnesi.

17. pants

Ja šķīrējtiesnesis ir kavējis procesu, rajona tiesa pēc puses pieteikuma atceļ šo šķīrējtiesnesi un vietā ieceļ citu šķīrējtiesnesi. Puses var vienoties, ka šādu pieteikumu galīgi izskata šķīrējtiesas institūcija.

18. pants

Ja puse, saskaņā ar 12.panta trešo daļu vai 14.-17.pantiem, rajona tiesā ir iesniegusi pieteikumu par šķīrējtiesneša iecelšanu, tiesa tikai acīmredzamos gadījumos var noraidīt pieteikumu, pamatojoties uz apstākli, ka šķīrējtiesas procesam nav likumīga pamata.

19. pants

Ja puses nav vienojušās savādāk, šķīrējtiesas process ir uzsākts brīdī, kad puse, saskaņā ar šā panta otro daļu, ir saņēmusi pieteikumu par šķīrējtiesas procesa ierosināšanu.

Pieteikumam par šķīrējtiesas procesa ierosināšanu jāsaturo:

- 1.nepārprotams un beznosacījuma lūgums uzsākt šķīrējtiesas procesu,
- 2.informācija par jautājumu, kuru ietver šķīrējtiesas līgums un kas šķīrējtiesnešiem jāizskata, un
- 3.informācija par puses iecelto šķīrējtiesnesi, ja šķīrējtiesnesis jāieceļ pusei.

20. pants

Ja ir vairāki šķīrējtiesneši, viens no viņiem jāieceļ par šķīrējtiesas priekšsēdētāju. Ja puses vai šķīrējtiesneši nav nolēmuši savādāk, priekšsēdētājs ir šķīrējtiesnesis, kuru ir iecēluši pārējie šķīrējtiesneši vai viņu vietā rajona tiesa.

21. pants

Šķīrējtiesnešiem lieta ir jāizskata neatkarīgi, mērķtiecīgi un ātri. Izskatot lietu, viņiem ir jāievēro pušu vienošanās, ja tam nepastāv šķērsļis.

22. pants

Šķīrējtiesas procesa norises vietu nosaka puses. Ja nepastāv attiecīga pušu vienošanās, šķīrējtiesas procesa norises vietu nosaka šķīrējtiesneši.

Ja puses nav vienojušās savādāk, šķīrējtiesneši var rīkot sēdes jebkurā vietā Zviedrijā vai ārpus tās robežām.

23. pants

Pusei, kura ir iesniegusi pieteikumu par šķīrējtiesas procesa ierosināšanu, šķīrējtiesnešu noteiktajā termiņā jāizklāsta savi prasījumi jautājumā, kas ietverts pieteikumā par šķīrējtiesas procesa ierosināšanu, un apstākļi, uz kuriem puse atsaucas, tos pamatojot. Pēc tam pretējai pusei šķīrējtiesnešu noteiktajā termiņā jāpauž sava nostāja pret prasījumiem un apstākļi, uz kuriem puse atsaucas, to pamatojot.

Pusei, kas ir iesniegusi pieteikumu par šķīrējtiesas procesa ierosināšanu, ir tiesības izvirzīt jaunus prasījumus un pretējai pusei savus prasījumus, ja tos ietver šķīrējtiesas līgums, un šķīrējtiesneši, ņemot vērā to iesniegšanas brīdi vai citus apstākļus, neuzskata par nepiemērotu tos izskatīt. Uz tādiem pašiem priekšnoteikumiem katra puse šķīrējtiesas procesa laikā var grozīt vai papildināt iepriekš izvirzītos prasījumus, kā arī atsaukties uz jauniem apstākļiem savu prasījumu pamatojumam.

Pirmā un otrā daļa netiek piemērota, ja puses ir vienojušās savādāk.

24. pants

Šķīrējtiesnešiem jādod pusēm iespējas nepieciešamajā apmērā sniegt rakstiskus vai mutiskus paskaidrojumus. Ja kāda no pusēm izsaka atbilstošu lūgumu, un puses nav vienojušās savādāk, šķīrējtiesnešiem jārīko mutiska šķīrējtiesas sēde, izlemjot jautājumu, kas nodots izskatīšanai šķīrējtiesnešiem.

Pusei jādod iespēja iepazīties ar visiem dokumentiem un citiem materiāliem, kas attiecas uz strīdu, un ko pretējā puse vai kāds cits iesniedz šķīrējtiesai.

Ja puse bez attaisnojoša iemesla neierodas šķīrējtiesas sēdē vai neievēro kādu citu pienākumu, kuru uzlikuši šķīrējtiesneši, tas nav šķērslis lietas izskatīšanas turpināšanai un lietas izlemšanai, pamatojoties uz lietā esošajiem materiāliem.

25. pants

Pierādīšanas pienākums ir pusēm. Taču šķīrējtiesneši ir tiesīgi iecelt ekspertus, ja neviena no pusēm tam neiebilst.

Šķīrējtiesneši var atteikties pieņemt pierādījumus, ja tiem acīmredzami nav nozīmes lietā, vai ja puse tos nav iesniegusi laikā.

Šķīrējtiesneši nevar pieņemt zvērestu vai puses apliecinājumu runāt patiesību (*sanningsförsäkran*). Šķīrējtiesneši nevar uzlikt periodisko soda maksājumu (*vite*) vai kā citādi piemērot piespiedu līdzekļus, lai iegūtu pieprasītos pierādījumus.

Ja puses nav vienojušās citādāk, šķīrējtiesneši pēc puses lūguma var noteikt, ka pretējai pusei procesa laikā jāveic zināmi pasākumi, lai nodrošinātu prasību, kas šķīrējtiesnešiem jāizskata. Šķīrējtiesneši var noteikt, ka tā puse, kas ir lūgusi pasākumu veikšanu, sniedz pienācīgu nodrošinājumu zaudējumiem, kas pasākuma rezultātā var rasties pretējai pusei.

26. pants

Ja puse vēlas, lai liecinieks vai eksperts tiek nopratināts, dodot zvērestu, vai puse - dodot apliecinājumu runāt patiesību, puse ir tiesīga, saņemot šķīrējtiesnešu piekrišanu, iesniegt atbilstošu pieteikumu rajona tiesā. Tas pats ir gadījumā, ja puse pieprasa, lai pusei vai kādam citam tiek uzlikts pienākums kā pierādījumu iesniegt rakstisku dokumentu vai citu priekšmetu. Ja šķīrējtiesneši uzskata, ka šie pasākumi ir pamatoti ņemot vērā lietas izskatīšanas apstākļus, viņiem jāsniedz piekrišana pieteikumam. Ja saskaņā ar likumu pieteikums ir pamatots, rajona tiesai pieteikums jāapmierina.

Attiecībā uz pasākumiem, kas minēti pirmajā daļā, tiek piemēroti Procesa kodeksa noteikumi. Šķīrējtiesneši ir jāuzaicina uz liecinieku, ekspertu vai puses nopratināšanu un viņiem jādod iespēja uzdot jautājumus. Viena šķīrējtiesneša neierašanās uz nopratināšanu nav šķērslis nopratināšanas veikšanai.

27. pants

Jautājumi, kas nodoti šķīrējtiesnešiem, tiek izlemti ar šķīrējtiesas spriedumu. Ja šķīrējtiesneši izbeidz procesu neizlemjot šos jautājumus, tas arī tiek veikts ar šķīrējtiesas spriedumu.

Ja puse noslēdz izlīgumu, šķīrējtiesneši pēc pušu lūguma to var apstiprināt ar šķīrējtiesas spriedumu.

Citi nolēmumi, kas netiek ietverti šķīrējtiesas spriedumā, ir lēmumi.

Šķīrējtiesnešu uzdevums uzskatāms par izpildītu, kad tie ir paziņojuši galīgo šķīrējtiesas spriedumu, ja 32. vai 35.pantā nav noteikts savādāk.

28. pants

Ja viena puse atsauc kādu prasījumu, šķīrējtiesneši izbeidz lietu šajā daļā, ja otra puse nepieprasa izskatīt šo prasījumu.

29. pants

Strīdus daļu vai jautājumu, kam ir nozīme strīdus iznākumā, var izlemt ar atsevišķu šķīrējtiesas spriedumu, ja abas puses tam neieilst. Prasījums, kas tiek likts pretī kā ieskaits, jāizlemj ar to pašu spriedumu, ar kuru tiek izlemts galvenais prasījums.

Ja viena puse pilnībā vai daļēji ir atzinusi prasījumu, atzītajā prasījuma daļā var pasludināt atsevišķu šķīrējtiesas spriedumu.

30. pants

Ja šķīrējtiesnesis bez attaisnojoša iemesla nepiedalās kāda jautājuma lemšanā, tas nav šķērslis pārējiem šķīrējtiesnešiem izlemt šo jautājumu.

Ja puses nav vienojušās savādāk, šķīrējtiesas viedoklis ir viedoklis, par ko vienojas vairākums no šķīrējtiesnešiem, kas piedalās nolēmuma pieņemšanā. Ja kādam viedoklim nav vairākuma, noteicošais ir šķīrējtiesas priekšsēdētāja viedoklis.

31. pants

Šķīrējtiesas spriedumam jābūt rakstiskā formā un šķīrējtiesnešu parakstītam. Ir pietiekami, ja šķīrējtiesas spriedumu paraksta vairākums no šķīrējtiesnešiem, ja iemesls, kādēļ visi šķīrējtiesneši nav parakstījuši spriedumu, tajā ir minēts. Puses var vienoties, ka šķīrējtiesas spriedumu paraksta tikai šķīrējtiesas priekšsēdētājs.

Šķīrējtiesas spriedumā jānorāda tā pasludināšanas diena un šķīrējtiesas procesa norises vieta.

Šķīrējtiesas spriedums nekavējoties jāpiegādā pusēm.

32. pants

Ja šķīrējtiesneši atklāj, ka šķīrējtiesas spriedums satur acīmredzamu kļūdu šķīrējtiesneša vai citas personas pārrakstīšanās, nepareiza aprēķina vai citas neuzmanības rezultātā vai ja šķīrējtiesneši neuzmanības dēļ nav izlēmuši jautājumu, kas bija jāizlemj ar šķīrējtiesas spriedumu, viņi

trīsdesmit dienu laikā no šķīrējtiesas sprieduma pasludināšanas brīža var nolemt izlabot vai papildināt spriedumu. Viņi var arī izlabot vai papildināt šķīrējtiesas spriedumu vai iztulkot šķīrējtiesas sprieduma rezolutīvo daļu, ja kāda no pusēm trīsdesmit dienu laikā no sprieduma saņemšanas brīža to pieprasa.

Ja šķīrējtiesneši pēc puses lūguma nolemj labot šķīrējtiesas spriedumu vai iztulkot sprieduma rezolutīvo daļu, tas jāveic trīsdesmit dienu laikā no brīža, kad šķīrējtiesneši ir saņēmuši attiecīgu puses lūgumu. Ja šķīrējtiesneši nolemj papildināt spriedumu, tas jāveic sešdesmit dienu laikā.

Pirms šķīrējtiesneši pieņem lēmumu saskaņā ar šo pantu, pusēm jādod iespēja izteikties par šo jautājumu.

Šķīrējtiesas sprieduma spēkā neesamība un atcelšana

33. pants

Šķīrējtiesas spriedums nav spēkā:

1. ja ar to tiek izlemts jautājums, kuru, saskaņā ar zviedru likumiem, nevar izlemt šķīrējtiesneši,
2. ja šķīrējtiesas spriedums vai veids kā šķīrējtiesas spriedums ir pieņemts acīmredzami nav savienojams ar Zviedrijas tiesiskās kārtības pamatiem, vai
3. ja šķīrējtiesas spriedums neatbilst 31.panta pirmajā daļā noteiktajām prasībām par rakstisku formu un parakstīšanu.

Šķīrējtiesas spriedums var nebūt spēkā kādā tā daļā.

34. pants

Šķīrējtiesas spriedums, kuru nevar apstrīdēt, saskaņā ar 36.pantu, pēc puses sūdzības ir pilnībā vai daļēji atceļams:

1. ja tas nav balstīts uz spēkā esošu līgumu starp pusēm;
2. ja spriedumu šķīrējtiesneši ir pasludinājuši pēc pušu noteiktā beigu termiņa, vai, ja viņi kā savādāk ir pārsnieguši savas pilnvaras;
3. ja šķīrējtiesas procesam, saskaņā ar 47.pantu, nevajadzēja norisināties Zviedrijā;
4. ja šķīrējtiesnesis tika iecelts pretēji pušu vienošanās vai šim likumam;
5. ja šķīrējtiesnesis, pamatojoties uz kādu 7. vai 8. pantā minēto apstākli, nebija tiesīgs izskatīt lietu, vai
6. ja kā savādāk bez puses vainas lietas izskatīšanā tika pieļauta kļūda, kam bija ietekme uz lietas iznākumu.

Pusei nav tiesības atsaukties uz apstākli, ja uzskatāms, ka tā bez iebildumiem, piedaloties procesā vai kā savādāk, ir atteikusies no atsaukšanās uz šo apstākli. Ja puse ir vienīgi iecēlusi šķīrējtiesnesi, nevar uzskatīt, ka tā ir atzinusi lietas pakļautību šķīrējtiesai. Saskaņā ar 10. un 11. pantiem, puse var zaudēt šā panta pirmās daļas 5.punktā ietvertās tiesības atsaukties uz 8.pantā noteikto apstākli.

Sūdzība jāceļ trīs mēnešu laikā no dienas, kurā puse ir saņēmusi šķīrējtiesas spriedumu, vai, ja ir veikts labojums, papildinājums vai tulkojums, saskaņā ar 32.pantu, trīs mēnešu laikā no dienas, kurā puse ir saņēmusi šķīrējtiesas spriedumu tā galīgajā redakcijā. Pēc šā termiņa beigām puse nav tiesīga pamatot savu sūdzību ar jauniem apstākļiem.

35. pants

Tiesa uz noteiktu laiku var apturēt lietas izskatīšanu par šķīrējtiesas sprieduma spēkā neesamību vai par šķīrējtiesas sprieduma atcelšanu, lai dotu šķīrējtiesnešiem iespēju atsākt šķīrējtiesas procesu vai veikt citas darbības, kas, saskaņā ar šķīrējtiesnešu viedokli, novērsīs šķīrējtiesas sprieduma spēkā neesamības vai atcelšanas pamatu,

1. ja tiesa konstatē, ka sūdzība tiks apmierināta un viena no pusēm ir lūgusi lietas apturēšanu, vai
2. ja abas puses ir lūgušas lietas apturēšanu.

Ja šķīrējtiesneši pasludina jaunu šķīrējtiesas spriedumu, puse var tiesas noteiktajā termiņā, neiesniedzot jaunu sūdzību, apstrīdēt šķīrējtiesas spriedumu tādā apjomā, cik tas pamatots ar atsākto šķīrējtiesas procesu vai ar izmaiņām pirmajā šķīrējtiesas spriedumā.

Tiesas sēde var turpināties neskatoties uz Procesa kodeksa 43.nodaļas 11.panta otro daļu arī gadījumā, ja lietas izskatīšana tiek apturēta ilgāk nekā uz piecpadsmit dienām.

36. pants

Pēc puses sūdzības šķīrējtiesas spriedumu var pilnībā vai daļēji izmainīt, ja šķīrējtiesneši ar to ir izbeiguši procesu, neizlemjot jautājumus, kurus puses ir viņiem nodevušas izlemšanai. Sūdzība iesniedzama trīs mēnešu laikā no dienas, kad puse ir saņēmusi spriedumu vai, ja tika veikts labojums, papildinājums vai tulkojums, saskaņā ar 32.pantu, trīs mēnešu laikā no dienas, kad puse ir saņēmusi šķīrējtiesas spriedumu tā galīgajā redakcijā. Šķīrējtiesas spriedumā skaidri jānorāda kā jārikojas pusei, kura vēlas apstrīdēt spriedumu.

Sūdzība, saskaņā ar pirmo daļu, kura attiecas tikai uz jautājumu, kas minēts 42.pantā ir pieļaujama, ja ar šķīrējtiesas spriedumu šķīrējtiesneši ir atzinuši, ka strīdus izskatīšana nav pakļauta šķīrējtiesai. Ja ar šķīrējtiesas spriedumu ir atzīts kas cits, puse var apstrīdēt šķīrējtiesas spriedumu, saskaņā ar 34.panta noteikumiem.

Šķīrējtiesas procesa izmaksas

37. pants

Pusēm solidāri ir jāsamaksā šķīrējtiesnešiem samērīga atlīdzība par darbu un izdevumiem. Ja šķīrējtiesneši šķīrējtiesas spriedumā ir paziņojuši, ka lieta nav pakļauta šķīrējtiesai, pusei, kura

neiesniedza pieteikumu par šķīrējtiesas procesa ierosināšanu, ir jāmaksā tikai gadījumā, ja tas pamatots ar īpašiem apstākļiem.

Šķīrējtiesneši ir tiesīgi galīgajā šķīrējtiesas spriedumā uzlikt pusēm par pienākumu samaksāt sev atlīdzību un procentus par termiņu, kas sākas vienu mēnesi no šķīrējtiesas sprieduma paskaidrošanas dienas. Katra šķīrējtiesneša atlīdzība jānorāda atsevišķi.

38. pants

Šķīrējtiesnešiem ir tiesības pieprasīt atlīdzības nodrošinājumu. Viņi var noteikt atsevišķus nodrošinājumus dažādiem prasījumiem. Ja puse šķīrējtiesnešu noteiktajā termiņā nav sniegusi savu pieprasītā nodrošinājuma daļu, otra puse ir tiesīga sniegt visu nodrošinājumu. Ja pieprasītais nodrošinājums nav sniegts, šķīrējtiesneši var pilnīgi vai daļēji izbeigt procesu.

Šķīrējtiesneši lietas izskatīšanas laikā var pieprasīt nodrošinājumu izdevumu segšanai. Pēc tam, kad šķīrējtiesnešu atlīdzība ir noteikta galīgajā šķīrējtiesas spriedumā, un spriedums šajā daļā ir kļuvis izpildāms, šķīrējtiesneši var izmantot nodrošinājumu, ja puses neizpilda savu pienākumu saskaņā ar spriedumu. Nodrošinājums ietver arī ienākumus no īpašuma.

39. pants

37. un 38.panta noteikumi netiek piemēroti, ja puses šķīrējtiesnešiem saistošā formā ir vienojušās savādāk.

Līgumi par atlīdzību šķīrējtiesnešiem, ko nav noslēgušas abas puses, nav spēkā. Ja viena puse ir sniegusi visu nodrošinājumu, tā var vienpusēji piekrist, ka šķīrējtiesneši izmanto nodrošinājumu, lai segtu atlīdzību par veikto darbu.

40. pants

Šķīrējtiesneši nevar aizturēt šķīrējtiesas spriedumu, gaidot, kad viņiem tiks samaksāta atlīdzība.

41. pants

Puse vai šķīrējtiesnesis var celt sūdzību rajona tiesā par šķīrējtiesas spriedumu daļā par šķīrējtiesnešu atlīdzību. Sūdzība jāceļ trīs mēnešu termiņā no dienas, kad puse ir saņēmusi spriedumu un šķīrējtiesnesim tādā pašā termiņā no šķīrējtiesas sprieduma pasludināšanas. Ja, saskaņā ar 32.pantu, ir veikti labojumi, papildinājumi vai tulkojums, pusei sūdzība jāceļ trīs mēnešu termiņā no dienas, kad puse ir saņēmusi šķīrējtiesas spriedumu tā galīgajā redakcijā un šķīrējtiesnesim tādā pašā termiņā no dienas, kad šķīrējtiesā spriedums tika izteikts galīgajā redakcijā. Šķīrējtiesas spriedumam jāsaturs skaidra norāde uz to, kā pusei, kura grib apstrīdēt spriedumu šajā daļā, ir jārīkojas.

Spriedums, ar kuru tiek samazināta šķīrējtiesnešu atlīdzība, ir spēkā arī attiecībā uz pusi, kura neapstrīdēja atlīdzības apmēru.

42. pants

Ja puses nav vienojušās savādāk, pēc puses lūguma šķīrējtiesneši var uzlikt pretējai pusei pienākumu samaksāt atlīdzību par puses izdevumiem un noteikt, kā atlīdzība tiesnešiem galīgi tiks sadalīta starp pusēm. Šķīrējtiesnešu lēmums var saturēt procentus, ja puse to ir lūgusi.

Piekritība un apstrīdēšanas termiņi

43. pants

Sūdzību, saskaņā ar 33., 34. un 36.pantiem, izskata apelācijas instances tiesa, kuras jurisdikcijā norisinājās šķīrējtiesas process. Ja šķīrējtiesas spriedumā nav noteikta šķīrējtiesas procesa norises vieta, sūdzība iesniedzama *Svea* apelācijas instances tiesā.

Apelācijas instances tiesas nolēmumi nav pārsūdzami. Taču apelācijas instances tiesa var atļaut nolēmuma pārsūdzību Augstākajā tiesā, ja lietas izskatīšana ir nozīmīga tiesu prakses pilnveidošanai.

Sūdzību par šķīrējtiesnešu atlīdzību izskata rajona tiesa šķīrējtiesas procesa norises vietā. Ja šķīrējtiesas procesa norises vieta nav norādīta šķīrējtiesas spriedumā, sūdzību var celt Stokholmas rajona tiesā.

44. pants

Pieteikumus par šķīrējtiesnešu iecelšanu vai atcelšanu izskata rajona tiesa vietā, kurā kādai no pusēm ir deklarētā dzīvesvieta vai atrašanās vieta, vai rajona tiesa šķīrējtiesas procesa norises vietā. Pieteikumu var izskatīt arī Stokholmas rajona tiesa. Ja iespējams, pretējai pusei jādod iespēja sniegt paskaidrojumus pirms pieteikums tiek apmierināts. Ja pieteikums ir par šķīrējtiesneša atcelšanu, jāuzklausā arī šķīrējtiesnesis.

Pieteikums par pierādījumu iegūšanu, saskaņā ar 26.pantu, tiek izskatīts rajona tiesā, kuru ir noteikuši šķīrējtiesneši. Ja šāds lēmums nepastāv, pieteikumu izskata Stokholmas rajona tiesa.

Rajona tiesas lēmumu, apmierināt pieteikumu par šķīrējtiesneša iecelšanu vai atcelšanu, nevar pārsūdzēt. Rajona tiesas lēmums, kas pieņemts saskaņā ar 10.pantu trešo daļu, arī nav pārsūdzams.

45. pants

Ja, saskaņā ar likumu vai līgumu, pusei prasība jāceļ zināmā termiņā, un šķīrējtiesas līgums ietver prasības priekšmetu, pusei noteiktajā termiņā jāiesniedz pieteikums par šķīrējtiesas procesa ierosināšanu.

Ja pieteikums par šķīrējtiesas procesa ierosināšanu ir iesniegts noteiktajā termiņā, bet šķīrējtiesas process bez pušu vainas noslēdzas bez šķīrējtiesnešiem izskatīšanai nodotā jautājuma izlemšanas, uzskatāms, ka prasība celta termiņā, ja puse iesniedz pieteikumu par šķīrējtiesas procesa ierosināšanu vai ceļ prasību tiesā trīsdesmit dienu laikā no dienas, kad puse saņēma šķīrējtiesas spriedumu vai ja šķīrējtiesas spriedums tika atcelts vai pasludināts par spēkā neesošu vai sūdzība par šķīrējtiesas spriedumu, saskaņā ar 36.pantu, netika apmierināta, no dienas, kad spriedums par to stājās spēkā.

Starptautiskie jautājumi

46. pants

Šis likums piemērojams šķīrējtiesu procesiem, kas norisinās Zviedrijā pat tad, ja strīdam ir starptautisks elements.

47. pants

Saskaņā ar šo likumu, šķīrējtiesas procesu var uzsākt Zviedrijā, ja šķīrējtiesas līgums paredz, ka procesa norises vieta ir Zviedrija vai šķīrējtiesneši vai šķīrējtiesas institūcija, saskaņā ar līgumu, ir noteikusi, ka process norisināsies Zviedrijā vai pretējā pusē tam kā citādāk ir devusi savu piekrišanu.

Saskaņā ar šo likumu, šķīrējtiesas procesu var uzsākt Zviedrijā arī pret pusi, kurai Zviedrijā ir deklarētā dzīvesvieta vai atrašanās vieta, vai pret to uz cita pamata varētu iesniegt prasības pieteikumu Zviedrijā, ja šķīrējtiesas līgums nenosaka, ka procesam jānotiek ārvalstī.

Citos gadījumos, saskaņā ar šo likumu, šķīrējtiesu process nevar norisināties Zviedrijā.

48. pants

Ja šķīrējtiesas līgumam ir starptautisks elements, līgumam piemērojamas tiesības, par kurām vienojušās puses. Ja puses nav panākušas šādu vienošanos, piemērojamas tās valsts tiesības, kurā, saskaņā ar pušu līgumu, ir norisinājies vai norisināsies šķīrējtiesas process.

Pirmā daļa netiek piemērota attiecībā uz jautājumu, vai puse bija tiesīga noslēgt šķīrējtiesas līgumu, un vai tā bija pienācīgi pārstāvēta.

49. pants

Ja šķīrējtiesas līgums ir pakļauts ārvalsts tiesībām, attiecībā uz jautājumu, kuru ietver līgums, ir piemērojams 4.pants, izņemot gadījumus kad:

1. saskaņā ar piemērojamām tiesībām līgums nav spēkā, zaudējis spēku vai nav izpildāms, vai
2. strīdu, saskaņā ar Zviedrijas tiesībām, nevar izlemt šķīrējtiesneši.

No 4.panta trešās daļas izriet, ka tiesa, neskatoties uz šķīrējtiesas līgumu, var pieņemt tādas lēmumus par nodrošinājumu, kādus tiesa saskaņā ar likumu ir tiesīga pieņemt.

50. pants

Tas, kas noteikts 26. un 44.pantos par pierādījumu iegūšanu šķīrējtiesas procesā Zviedrijā, piemērojams arī procesos ārvalstīs, ja process balstās uz šķīrējtiesas līgumu un jautājumu, kas nodots šķīrējtiesnešiem saskaņā ar zviedru likumu, var izlemt šķīrējtiesneši.

51. pants

Ja nevienai no pusēm deklarētā dzīvesvieta, atrašanās vieta vai darbības vieta nav Zviedrijā, tās komerciālās attiecībās var ar skaidri izteiktu rakstisku vienošanos izslēgt vai ierobežot 34.pantā noteikto šķīrējtiesas sprieduma atcelšanas pamatu piemērošanu.

Šķīrējtiesas spriedums, kas balstīts uz šādu vienošanos, tiek atzīts un izpildīts Zviedrijā, saskaņā noteikumiem, kas piemērojami ārvalstu spriedumiem.

Ārvalstu šķīrējtiesas spriedumu atzīšana un izpilde

52. pants

Šķīrējtiesas spriedums, kurš pasludināts ārvalstīs, uzskatāms par ārvalsts šķīrējtiesas spriedumu.

Šā likuma izpratnē šķīrējtiesas spriedums uzskatāms pasludināts tajā valstī, kurā ir šķīrējtiesas procesa norises vieta.

53. pants

Ārvalsts šķīrējtiesas spriedums, kas pamatojas uz šķīrējtiesas līgumu, tiek atzīts un izpildīts Zviedrijā, ja 54.- 60. panti nenosaka citādāk.

54. pants

Ārvalsts šķīrējtiesas spriedums netiek atzīts un izpildīts Zviedrijā, ja puse, pret kuru šis spriedums ir pieņemts, pierāda:

1. ka puses, saskaņā ar piemērojamo likumu, nebija tiesīgas noslēgt šķīrējtiesas līgumu vai nebija tiesīgi pārstāvētas vai, ka šķīrējtiesas līgums nav spēkā, saskaņā ar likumu, kas piemērojams vadoties pēc pušu vienošanās vai, ja šāda vienošanās nepastāv, saskaņā ar likumu valstī, kurā pasludināts šķīrējtiesas spriedums;

2. ka tā puse, pret kuru šķīrējtiesas spriedums tiek vērsts, netika pienācīgā kārtā informēta par šķīrējtiesneša iecelšanu vai par šķīrējtiesas procesu vai cita iemesla dēļ nebija spējīga sniegt paskaidrojumus;

3. ka šķīrējtiesas spriedums ir par strīdu, kura izlemšanu puses ar pieteikumu par šķīrējtiesas procesa ierosināšanu nav lūgušas vai kuru neietver šāds pieteikums vai, ka ar šķīrējtiesas spriedumu ir izlemts jautājums, kuru neietver šķīrējtiesas līgums. Taču šķīrējtiesas sprieduma daļa, ar kuru izlemts šķīrējtiesnešiem uzticētais jautājums, ir jāatzīst un jāizpilda, ja to var nodalīt no nolēmuma jautājumā, kas nav uzticēts šķīrējtiesnešiem;

4. ka šķīrējtiesnešu iecelšana vai sastāvs, vai šķīrējtiesas process ir pretrunā pušu līgumam vai, ja nepastāv šāds līgums, pretrunā šķīrējtiesas procesa norises vietas valsts likumam, vai

5. ka šķīrējtiesas spriedums vēl nav kļuvis saistošs pusēm vai, ka tas ir atcelts vai tā izpildi ir apturējusi tās valsts kompetenta iestāde, kurā šķīrējtiesas spriedums ir pasludināts vai tās valsts kompetenta iestāde, saskaņā ar kuras likumu tas ir pasludināts.

55. pants

Ārvalsts šķīrējtiesas spriedumu neatzīst un neizpilda arī tad, ja tiesa konstatē:

1. ka ar šķīrējtiesas spriedumu ir izlemts jautājums, kuru, saskaņā ar zviedru likumu, nevar izlemt šķīrējtiesneši, vai

2. ka, šķīrējtiesas sprieduma atzīšana vai izpilde acīmredzami nebūtu savienojama ar Zviedrijas tiesiskās kārtības pamatiem.

56. pants

Pieteikums par ārvalstu šķīrējtiesas sprieduma izpildi jāiesniedz *Svea* apelācijas instances tiesā.

Pieteikumam jāpievieno šķīrējtiesas sprieduma oriģināls vai tā apstiprināta kopija. Ja apelācijas instances tiesa nenosaka citādi, tiesā jāiesniedz arī visa sprieduma apliecināts tulkojums zviedru valodā.

57. pants

Pieteikumu par izpildi nevar apmierināt, nedodot iespēju pretējai pusei izteikties.

58. pants

Ja pretējā puse iebilst, ka šķīrējtiesas spriedums tika noslēgts, pieteicējam jāiesniedz šķīrējtiesas līguma oriģināls vai tā apliecināta kopija un, ja apelācijas instances tiesa nenosaka savādāk, apliecināts tulkojums zviedru valodā, vai citādi jāpierāda, ka šķīrējtiesas līgums tika noslēgts.

Ja pretējā puse iebilst, ka 54.panta 5.punktā minētajā institūcijā ir apstrīdēts šķīrējtiesas spriedums vai lūgta tā izpildes apturēšana, apelācijas instances tiesa var apturēt lēmuma pieņemšanu un, ja pieteicējs to lūdz, uzlikt par pienākumu sniegt nodrošinājumu, kura nesniegšanas gadījumā lēmums par šķīrējtiesas sprieduma izpildi var tikt pieņemts.

59. pants

Ja apelācijas instances tiesa apmierina pieteikumu, šķīrējtiesas spriedums tiek izpildīts kā spēkā stājusies zviedru tiesas spriedums, ja Augstākā tiesa pēc apelācijas instances tiesas lēmuma pārsūdzības nenosaka savādāk.

60. pants

Ja, saskaņā ar Procesa kodeksa 15.nodaļu, ir noteikts nodrošinājums, piemērojot tās pašas nodaļas 7.pantu, prasības celšanai pielīdzināms pieteikums par šķīrējtiesas procesa ierosināšanu ārvalstī, ja tas var novest pie šķīrējtiesas sprieduma, kas tiks atzīts un izpildīts Zviedrijā.

No brīža, kad ir iesniegts pieteikums par ārvalsts šķīrējtiesas sprieduma atzīšanu, apelācijas instances tiesas kompetencē ir izskatīt lūgumu par nodrošinājumu vai nodrošinājuma atcelšanu.

1. Šis likums stājas spēkā 1999.gada 1.aprīlī, kad likums (1929:145) par šķīrējtiesnešiem un likums (1929:147) par ārvalstu šķīrējtiesas līgumiem zaudē spēku.

2. Vecais likums tiek piemērots, ja šķīrējtiesas process tika uzsākts pirms šā likuma spēkā stāšanās un attiecībā uz ārvalsts šķīrējtiesas sprieduma izpildi, ja pieteikums par šķīrējtiesas izpildi tika iesniegts pirms spēkā stāšanās.

3. Ja šķīrējtiesas līgums ir noslēgts pirms spēkā stāšanās, likuma (1929:145) par šķīrējtiesnešiem 18.panta otrā daļa, 21.panta pirmās daļas 1.punkts un 26.panta otrā un trešā daļa tiek piemērota attiecībā uz šķīrējtiesas sprieduma pasludināšanas termiņu procesos, kuri ir uzsākti mazāk kā divus gadus pirms jaunā likuma spēkā stāšanās.

4. 2. un 3. punktā noteiktajos gadījumos puses var noteikt, ka tiek piemērots tikai jaunais likums.

5. Ja likumos vai citos tiesību aktos ir norādes uz likumu (1929:145) par šķīrējtiesnešiem, tā vietā tiek piemērots jaunais likums.